

Implicații ale modificării Legii societăților nr. 31/ 1990 și a legilor registrului comerțului asupra constituirii și funcționării societăților

Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidența asupra înregistrării în registrul comerțului („Legea nr. 265/2022”) a fost publicată în Monitorul Oficial în data de 26 iulie 2022 și va intra în vigoare la 26 noiembrie 2022.

Actul normativ aduce modificari importante cu privire la regimul juridic al constituirii, funcționării și dizolvării societăților din România, reformând Legea societăților nr. 31/1990 („**Legea Societăților**”), și inclusiv legile Registrului Comerțului, simplificând formalitățile necesare în acest scop și reducând sarcinile administrative, prin asigurarea unor proceduri eficiente și adaptate globalizării și serviciilor moderne și digitale de registrul comerțului.

Așadar, conform Expunerii de motive a proiectului de act normativ, prin aceste modificari se urmărește simplificarea procedurilor și se propune o abordare unitară a procesului de înregistrare în registrul comerțului, inclusiv uniformizarea procedurilor aplicate de oficiile locale ale Registrului Comerțului.

În contextul celor de mai sus, și până la publicarea Normelor Metodologice prin care se vor detalia a procedurile în fața Registrului Comerțului, vom prezenta și sumariza cele mai relevante modificari.

1. Spre exemplu, unul din elementele de noutate cu un impact semnificativ asupra înființării societăților cu răspundere limitată, privește **amânarea varsării integrale a capitalului social**.

Astfel, conform prevederilor actuale ale Legii Societăților, se impune efectuarea integrală a varsământului de capital social la momentul constituirii societăților cu răspundere limitată, însă în practică, procesul de deschidere a contului bancar pentru transferul acestor sume de bani se dovedește a fi, adesea, unul birocratic, din pricina procedurilor bancare anevoioase. Politicile bancare intitulate generic Know Your Customer (*KYC*), aplicabile deschiderii conturilor bancare de către persoanele fizice sau juridice, care presupun furnizarea către bănci unui set complex de documente și formulare, iar obținerea acestei documentații în special de către asociații persoane juridice străine se dovedește a fi, în majoritatea cazurilor un proces laborios și de durată.

Diversitatea documentelor (din perspectiva formei și a informațiilor cuprinse în extrasele corporative emise de autoritățile străine competente), și uneori lipsa de flexibilitate a băncilor din România conduc la extinderea procedurilor bancare într-o manieră excesivă, imprevizibilă și nepractică.

Cu toate acestea, procedurile bancare rămân, pentru moment, neschimbate, fiind guvernate de liniile directoare instituite de Banca Națională a României, dar și de politicile interne ale băncilor.

În acest context, este mai mult decât binevenita modificarea legislativa care permite amânarea varsării integrale a capitalului social. În concret, aceasta ofera societăților cu raspundere limitata posibilitatea de a varsa doar 30% din valoarea capitalului social subscris în primele (cel mult) 3 luni de la data înmatricularii, cu condiția ca, până la varsarea acestei cote de capital, societatea sa nu înceapă desfășurarea activității. Diferența de capital social va putea fi varsata (i) pentru **aportul în numerar**, în 12 luni de la data înmatricularii, iar (ii) pentru **aportul în natura**, în termen de cel mult 2 ani de la data înmatricularii.

Practic, acest termen de amânare pentru cel mult 3 luni a varsării de capital social vine în sprijinul persoanelor juridice pentru care procedura KYC este mai laborioasă, aceasta trebuind, însă, să fie finalizată în acest termen.

Din motivele menționate mai sus, consideram oportună inserarea în Actul Constitutiv a modului în care se va face varsarea capitalului social, în cazul în care acesta nu va fi varsat integral la data înmatricularii societății.

Pentru societățile în nume colectiv și în comandita simplă subzista obligația varsării integrale a capitalului social subscris la data constituirii.

2. O altă modificare importantă adusă de Legea nr. 265/2022 privește **inclusiunea beneficiarilor reali în actul constitutiv, precum și a modalității în care aceștia exercită controlul asupra societății, după caz, acolo unde legea prevede**. Aceasta prevedere vizează toate tipurile de societăți prevăzute de Legea Societăților.

Din perspectiva prevederilor Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative („**Legea nr. 129/2019**”), toate persoanele juridice de drept privat trebuie să dețină informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarul lor real. Considerăm echivoca sintagma „după caz, acolo unde legea prevede” din forma propusă a Legii Societăților, nefiind clar care ar fi circumstanțele când această prevedere nu este obligatorie.

Totodată, noua prevedere ridică anumite probleme de ordin practic, spre exemplu: în cazul în care beneficiarii reali vor fi declarați prin actul constitutiv, va trebui clarificat cine vor fi semnatarii acestuia, ținând cont de faptul că Legea nr. 129/2019 stipulează că declararea beneficiarilor reali se face pe propria răspundere a administratorilor. De asemenea, va subzista și obligația depunerii declarației privind beneficiarul real, în temeiul Legii nr. 129/2019?

3. Din perspectiva simplificării procedurilor în fața Registrului Comerțului, menționăm faptul că **a fost eliminată necesitatea emiterii anumitor documente, precum declarațiile pe propria răspundere de către fondatori și specișimenele de semnatura emise de administratori**.

4. Un alt element de noutate introdus de Legea nr. 265/2022 este **acceptarea expresă a mandatului de către viitorii administratori**, indiferent de tipul de societate, precum și eliminarea depunerii declarațiilor primilor administratori, membri ai directoratului sau ai consiliului de supraveghere, odată cu depunerea dosarului de înființare a societății. Astfel, conform prevederilor actuale ale Legii Societăților, acceptarea expresă a mandatului este obligatorie numai în cazul societăților pe acțiuni, la numirea unui administrator, respectiv a unui membru al directoratului sau al consiliului de supraveghere. Conform noilor prevederi din Legea Societăților, toți reprezentanții societăților (indiferent de forma societară) vor avea obligația de a accepta expres mandatul, aceasta echivalând cu atestarea îndeplinirii condițiilor impuse de art. 6 din Legea Societăților și asumarea răspunderii pentru acestea.

În contextul eliminării obligației pentru primii administratori, membri ai directoratului sau ai consiliului de supraveghere de a prezenta declarațiile pe proprie răspundere odată cu depunerea dosarului de înființare a societății, aceștia vor trebui (i) fie să fie semnatarii actului constitutiv, alături de asociații fondatori, în scopul acceptării mandatului și atestării îndeplinirii condițiilor de la art. 6 din Legea Societăților, fie (ii) să emită o declarație separată de acceptare a mandatului, dar acest fapt ar contrazice scopul noii reglementări.

Totuși, în cazul reprezentanților legali persoane fizice/juridice straine, se solicita în prezent o declarație pe propria răspundere, care sa ateste faptul ca persoana respectiva nu este înregistrat(a) fiscal în România, ca nu are datorii față de statul român și ca nu a săvârșit fapte de natura celor care se înscriu în evidența cazierului fiscal, iar în contextul noilor modificari, este neclar cum va fi tratat acest aspect din punct de vedere formal, în având în vedere eliminarea declarațiilor pe propria răspundere. O posibilitate ar putea fi incorporarea acestei declarații în Actul Constitutiv pentru a acomoda noile prevederi sau pastrarea declarației ca document distinct.

5. Mai mult, cu titlu de exemplu, alte modificari se refera la **eliminarea obligativității votului tuturor asociaților pentru adoptarea hotarârilor care au ca obiect modificarea actului constitutiv**, în cazul societăților cu raspundere limitata. Aceasta modificare urmarește evitarea blocajelor care existau anterior în societățile cu raspundere limitata.

Practic, se va reveni la regula de baza, care prevede luarea deciziilor cu majoritatea absoluta a asociaților și a părților sociale, în afara de cazul în care actul constitutiv prevede altfel.

De asemenea, se introduce **o noua sancțiune** cu amenda cuprinsa între 5.000 RON si 15.000 RON, în sarcina societăților pe acțiuni care nu respecta obligația tinerii registrului acționarilor conform cerințelor legale.

În ceea ce privește operațiunile de reorganizare a societății, observam ca, în Legea Societăților, nu au fost inserate modificările așteptate cu privire la competența de soluționare a fuziunilor și a divizarilor. Conform Expunerii de motive a noului act normativ, se dorește extinderea competenței registratorului de registrul comerțului, cu privire la soluționarea definitiva a fuziunilor și a divizarilor, respectiv eliminarea competenței instanțelor de judecata. În mod firesc, noua reglementare trebuia sa includa o completare a Legii Societăților în acest scop, deși acest aspect referitor la competența este inclus în prezent numai în Normele metodologice privind modul de ținere a registrelor comerțului, de efectuare a înregistrărilor și de eliberare a informațiilor. Astfel, ramâne de vazut care vor fi prevederile inserate în noile Norme metodologice privind schimbarea competenței de soluționare în cazul fuziunilor și divizarilor.

6. De departe, una dintre cele mai așteptate schimbări pe care le aduce Legea nr. 265/2022 privește **digitalizarea procedurilor în relația cu Registrul Comerțului**. Astfel, proceduri esențiale din activitatea autorității, precum înființarea de societăți sau înregistrarea de noi sucursale vor putea avea loc integral online.

Aceasta inițiativa, utila la o prima vedere, lasa loc mai multor întrebări de ordin practic, cum ar fi daca va avea orice persoana interesata de deschiderea unei societăți sau a unei sucursale acces la aceasta platforma sau va fi nevoie de constituirea unui cont, respectiv și îndeplinirea unor condiții speciale în afara deținerii unei semnături electronice calificate. De asemenea, ramâne de vazut ce avantaje semnificative va aduce procedura de constituire online a societăților față de procedura transmiterii prin mijloace electronice a documentelor existenta în prezent.

Potrivit Legii nr. 265/2022, în **procedura de constituire online a societăților**, atât încheierea actului constitutiv, cât și înregistrarea în Registrul Comerțului au loc, integral, prin mijloace electronice. Procedura implica deținerea unei semnături electronice calificate emise în cadrul unui sistem de identificare electronica inclus în lista publicata de Comisia Europeana, ca mijloc de identificare electronica. Pentru a simplifica și mai mult procesul de înființare, platforma online a Registrului Comerțului va pune la dispoziția utilizatorilor un **formular-tip de act constitutiv**, care va cuprinde un set predefinit de clauze esențiale care va putea fi completat online și semnat cu semnatura electronica calificata. Astfel, un avantaj esențial al noii proceduri, în special pentru comercianții care nu apeleaza la profesioniști pentru aceste înregistrari, l-ar putea reprezenta **depunerea online, prin completarea tuturor documentelor necesare și bifarea etapelor de înregistrare pentru fiecare document**, pâna la completarea integrala a dosarului online. În acest mod, se vor reduce riscurile omiterii unor documente necesare, situație care ar genera întârzierea soluționării dosarului.

Totuși, nu este clar dacă formularul tip va permite inserarea de clauze noi, sau investitorii vor avea de ales doar dintre opțiunile predefinite existente, respectiv dacă actualizările ulterioare ale actului constitutiv vor trebui să urmeze aceeași procedură digitală. O altă noutate din sfera digitalizării adusă de către Legea nr. 265/2022 constă în introducerea unei cai directe de comunicare și transmitere a informațiilor între oficiile registrelor comerțului din statele membre ale Uniunii Europene. În acest scop, **registruul comerțului ținut de ONRC va face parte din sistemul de interconectare a registrelor comerțului din statele membre ale Uniunii.**

Prin intermediul acestuia, Registrul Comerțului pune la dispoziția publicului documente și informații referitoare la profesioniștii înregistrați în evidențele sale, asigurând o mai bună transmitere a acestor date în cadrul Uniunii Europene. În același timp, astfel vor avea loc, cu titlu gratuit, schimburi de documente și informații între registrele comerțului din statele membre ale Uniunii Europene, în cazul operațiunilor de fuziune transfrontalieră și al sucursalelor înființate de societăți cu sediul în statele membre ale Uniunii Europene.

7. În vederea asigurării unei practici unitare a ONRC și a oficiilor registrului comerțului de pe lângă tribunale, prin Legea nr. 265/2022 **se înființează Comisia de analiză și practica unitară a ONRC („Comisia”)**, din care fac parte registratori și personal de specialitate juridică, având o componență stabilită anual prin decizie a directorului general al ONRC.

Comisia va avea atribuția de a elabora puncte de vedere cu privire la o varietate de aspecte juridice din activitatea Registrului Comerțului, pe care le aduce la cunoștința structurilor din cadrul ONRC și a oficiilor teritoriale ale registrului comerțului.

În cadrul practicii desfașurate de-a lungul timpului în fața oficiilor Registrului Comerțului din diverse circumscripții teritoriale, au fost adesea întâlnite cerințe diferite de la un oficiu la altul, dând naștere unei practici neunitare, lipsite de previzibilitate și generatoare de tergiversări în relația cu Registrul Comerțului. Apreciem că fiind mai mult decât oportună constituirea unui organ responsabil de monitorizarea și optimizarea practicii oficiilor, prin uniformizarea acesteia într-o manieră care să sprijine profesioniștii în relația cu autoritatea.

În concluzie, Legea nr. 265/2022 creionează o abordare modernă și digitalizată asupra activităților Registrului Comerțului, însă pe de altă parte, da naștere multor întrebări al căror răspuns poate fi cel mult intuit la acest moment, până la modificarea Normelor Metodologice.